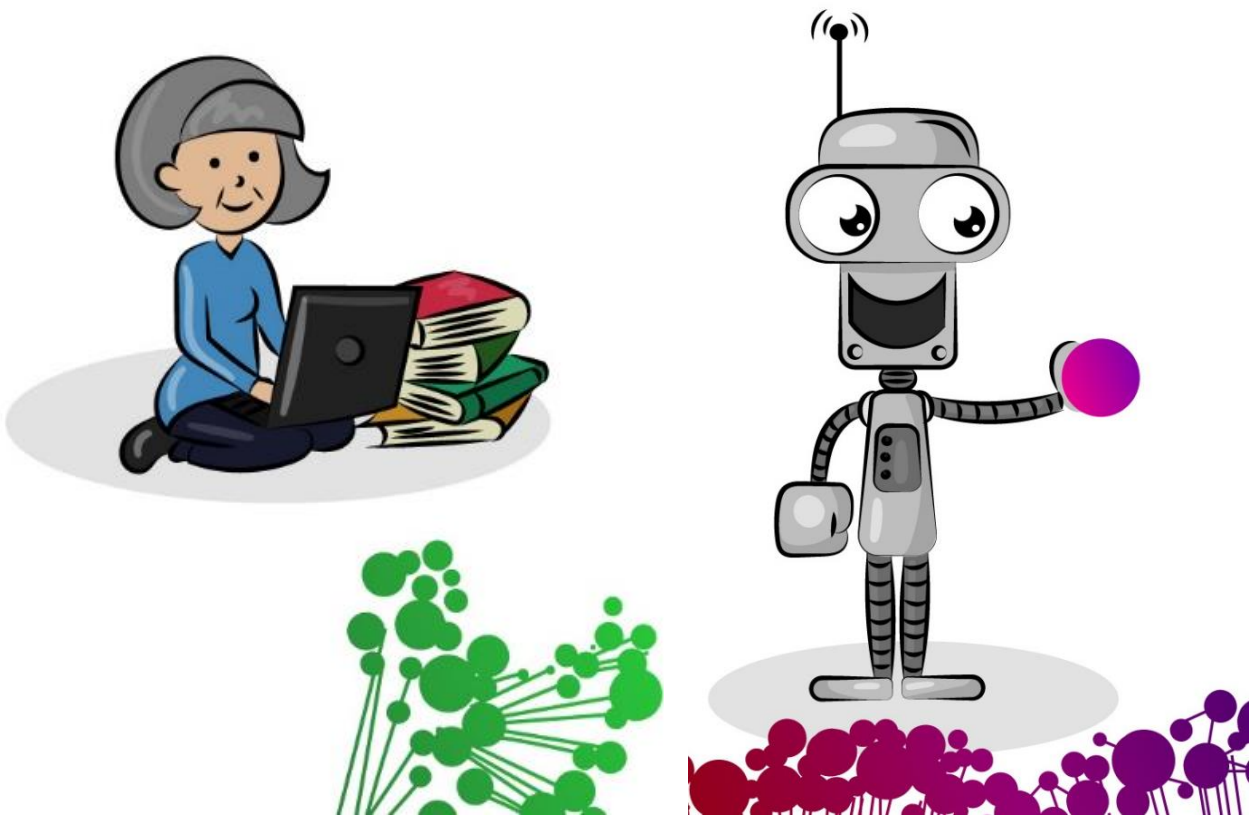

Leven lang ontwikkelen

Voor de arbeidsmarkt van morgen

Colofon

Dit is een uitgave van het Onderwijs Vernieuwings Programma 2018 in samenwerking met Groenpact Leven Lang Ontwikkelen

Project informatie en samenwerkingsverbanden

Deze handleiding is tot stand gekomen door een samenwerking tussen het Onderwijs Vernieuwings Programma en Groenpact actielijn Leven Lang Ontwikkelen voor de arbeidsmarkt voor morgen. Met vragen kunt u terecht bij info@groenpact.nl of kijk voor meer informatie op Groenpact.nl. Deze oplage is voor een ieder openbaar te gebruiken. U mag het Document kopiëren en verspreiden in elk medium, alleen voor niet-commerciële doeleinden, onder het voorbehoud dat deze Licentie op het Document weergegeven wordt in alle kopieën.

Inleiding

Beste docent,

Voor je ligt een trainershandleiding om je collega's uit te dagen in het 'Leven Lang Ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van morgen'. Met deze workshop help je collega's zichzelf te professionaliseren en profileren in een veranderende markt.

Deze handleiding bevat een instructie en uitleg voor de workshop 'Leven Lang Ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van morgen' (LLO). Het is de bedoeling dat jij als docent, de workshop aan je collega's kan geven. Om als team aan de slag te gaan met Leven Lang Ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van morgen!

Doormiddel van tips die vermeld staan in deze docentenhandleiding kun je met je team op een interactieve manier aan de slag met het thema LLO. Het doel is dat je samen met je collega's inzicht krijgt in de veranderende vraag en nieuwe stakeholders en wat dit betekent voor de toegevoegde waarde die jij als docent kan leveren. Ook krijg je door het volgen van de workshop met je team meer inzicht in de veranderende processen in de onderwijsinstelling wanneer je te maken krijgt met nieuwe doelgroepen.

Tijdens deze kennismaking met LLO wordt er gebruikt gemaakt van een ruimte of leslokaal met voldoende ruimte om interactief te werk te gaan.

In deze handleiding komen de volgende onderdelen in de workshop aan bod:

1. Presentatie met inhoudelijke kennis omtrent 'Leven Lang Ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van morgen'
2. Invuloefening netwerkanalyse
3. Invuloefening propositie
4. Invuloefening de veranderende school

Workshop opzet

Deze docentenhandleiding heeft een overzichtelijke opbouw. Elke onderdeel van de workshop start met een infoblad met daarop de beschrijving van de achtergrond, het doel en aandachtspunten. Hierna volgt een werkinstructie voor het geven van de workshop met beschrijving van de opzet, voorbereiding, werkvormen en afsluiting.

Voorbereiding workshop

Deze workshop wordt als compleet pakket aangeboden, bestaande uit de presentatie en de bijbehorende invulkaarten. Het is aan de trainer-docent om het materiaal eigen te maken en aan te passen naar eigen wens en inzicht alvorens aan te bieden aan collega's.

Instructieblad netwerkanalyse

Leven lang ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van morgen

Instructieblad

Aantal deelnemers: 5-100

Duur: 120 minuten

Soort bijeenkomst: Interactieve workshop en ontwerp-sessie

Achtergrond

Onderwijs is nu voornamelijk gericht op jonge mensen die hun diploma moeten halen. De ontwikkeling is dat onderwijs voor studenten van alle leeftijden is. Het onderwijs is gericht op leren leren en een lerende houding krijgen: competent zijn in het leren-leren traject voor de rest van zijn leven! De docent is dan meer de partner en facilitator die kennis inzet om dit proces te begeleiden, dan de vakexpert die kennis overdraagt. Dat betekent, naast anders begeleiden, ook nieuwe doelgroepen en partijen om mee samen te werken. Wie zijn deze nieuwe doelgroepen en partners en zitten ze al in jouw netwerk? En zo niet, hoe kan je relaties aangaan?

Via een persoonlijke netwerkanalyse maak je inzichtelijke welke partijen en personen aan of via jou verbonden zijn. Dat kan op een bepaald thema of vakgebied, een opgave of project. Doe dit door een vraag centraal te stellen (bv welke partners in mijn netwerk kan ik werven voor LLO activiteiten?) Door een analyse te maken, maak je inzichtelijk met welke partijen en personen je een relatie hebt, wat voor een relatie dat is, welk belang de relatie dient en waar kansen liggen voor ontwikkeling. Je kunt hierbij een onderscheid maken tussen formele en informele netwerken.

Je maakt in deze oefening een analyse voor de 'leven lang ontwikkelen markt'. Welke partijen zijn interessant om de relatie mee te verdiepen, waar liggen concrete vraagstukken? Welke partners kun je informeel benaderen en zijn er soms partijen buiten je netwerk die je naar binnen wilt halen? Door de analyse voor dit specifieke netwerk in kaart te brengen, kun je vervolgens je strategie bepalen hoe je met de verschillende organisaties en personen in je netwerk aan de slag

Doel

1. Bewust worden dat de LLO markt een andere doelgroep is dan binnen initieel onderwijs.
2. Inzichtelijk krijgen welke partijen in je netwerk aanwezig zijn die je kan inzetten om de LLO markt te verkennen en benaderen.

Aandachtpunten

Deze oefening is een goede voorbereidingsoefening op de 'positionering oefening'. Door eerst beeld te krijgen bij het netwerk en de doelgroep, kan je vervolgens beter bepalen hoe jij hier een bijdrage in kan leveren.

Materiaal

- Presentatie LLO
- Per persoon de invuloefening netwerkanalyse

Tips & Tricks

Naast een netwerkanalyse, kun je ook de 'Blue ocean strategy' gebruiken

<https://www.managementgoeroes.nl/management-modellen/blue-ocean-strategy/>

Think out of the box!

Denk eens aan cross over opgaven waarbij diverse sectoren samen komen. Ook daar zijn interessante stakeholders!

Werkblad netwerkanalyse

Leven lang ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van morgen

	Wat	Hoe
Voorbereiding	<ol style="list-style-type: none">1. Presentatie2. Netwerkanalyse3. Notitieblokjes	<ol style="list-style-type: none">1. Zorg ervoor dat iedereen de presentatie goed kan volgen: denk aan positie van tafels/stoelen.2. Print en plaats op meerdere tafels de netwerkanalysebladen.3. Zorg per tafel voor kleine notitieblokjes zodat de netwerkpartners op de analysekaart geschreven en geplakt kunnen worden.
Introductie	Inleiden LLO	Presentatie van LLO voor arbeidsmarkt van morgen geven <ol style="list-style-type: none">1. Laat zien wat de belangrijkste veranderingen zijn.2. Verken met elkaar de effecten van deze veranderingen op onderwijs.3. Bespreek de nieuwe doelgroepen en hoe deze eruit zien, wat hun vraag en behoefte is.
Kern	Netwerkanalyse	<ol style="list-style-type: none">1. Verdeel de groep in subgroepen van 4-5 personen.2. Zet een vraag centraal (op basis van een thema, domein of opgave die voor jou van belang is in het kader van LLO).3. Start met het identificeren van partners en cluster deze onder onderwijs, overheid en bedrijfsleven.4. Bepaal voor elke partner welke relatie/status deze partner heeft. Schrijf op de overeenkomstige kleuren notitieblokjes de naam van de partner.5. Bepaal het belang van elke partner. Hoe meer belang je hebt bij deze partner of hoe meer invloed deze partner kan uitoefenen, des te dichter plak je het partnerkaartje bij de kern.6. Maak een top 3: welke partners zijn het meest interessant om mee aan de slag te gaan in het kader van de leven lang ontwikkelen opgave? En zijn dit doelgroepen voor het samen ontwikkelen van opleidingselementen of juist partijen die je een dienst kan verkopen of ...?7. Bepaal voor de top 3 partners welke actie je gaat inzetten om de relatie met deze partners te verstevigen/realiseren.
Afsluiting	Vervolg	<ol style="list-style-type: none">1. Bepaal voor de top 3 partners welke actie je gaat inzetten om de relatie met deze partners te verstevigen/realiseren2. Wat heb je nodig om deze actie te realiseren?

Instructieblad persoonlijke profilering

Leven lang ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van morgen

Achtergrond

In de veranderende markt waar 'Leven Lang Ontwikkelen' belangrijk is, zal jij als docent daar aandacht aan moeten besteden. Door goed te kijken naar de ontwikkelingen van vandaag en morgen, door na te denken over jouw Unique Selling Points en waar je ambities liggen, kun je jezelf profileren.

Personal branding is het jezelf als merk presenteren aan anderen, waarbij je positieve beelden en associaties oproept. Je gebruikt je persoonlijkheid, kennis en ervaring om je te onderscheiden van anderen. Je laat je werkgever en je doelgroep zien wie je bent en waar je voor staat.

Personal branding begint met zelfkennis en het doen van zelfonderzoek. Je moet duidelijk voor ogen hebben wat je zakelijk en privé wilt bereiken en wat je levensdoel is. Je moet weten wat je kunt, wat je leuk vindt of ambieert. Vervolgens is het belangrijk om te kijken wie je doelgroep is (is dat de jonge leerling of in het geval van LLO voor de arbeidsmarkt van morgen ook zittend personeel), wat de doelgroep ambieert of als lastig ervaart. Vervolgens kun je bekijken hoe jij daar met jouw skills en ambities een bijdrage aan kan leveren: een propositie kan doen.

Door deze oefening krijg je zicht op wat jij kan bijdragen aan de 'Leven Lang Ontwikkelenmarkt'.

Doel

1. Inzicht krijgen in je eigen ambities en USP.
2. Beeld vormen bij je doelgroep(en) en wat hierin de (opleidings-) behoefte is.
3. Concreet een propositie neerleggen op basis van de match tussen jouw USP en de vraag van de doelgroep.

Aandachtpunten

Het laatste onderdeel in deze oefening is het bepalen welke stap je kan zetten om jouw propositie te concretiseren. Het kan zijn dat dit veranderingen in de manier van werken binnen de onderwijsinstelling met zich mee brengt. Dit sluit goed aan bij de oefening 'LLO en onderwijsprocessen'

Instructieblad

Aantal deelnemers: 5-100

Duur: 120 minuten

Soort bijeenkomst: Interactieve workshop en ontwerp-sessie

Materiaal

- Presentatie LLO
- Per persoon de invuloefening persoonlijke profilering

Tips & Tricks

Personal branding is over komen waaien uit Amerika. Google eens in het Engels en je krijgt een hele nieuwe kijk op personal branding!

Deze invuloefening kan je ook digitaliseren en laten afdrucken. Het is dan een persoonlijk gespreksblad wat je met je leidinggevende kan doornemen om je ambities en ideeën voor te leggen

Werkblad persoonlijke profilering

Leven lang ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van morgen

	Wat	Hoe
Voorbereiding	<ol style="list-style-type: none">1. Presentatie2. Netwerkanalyse	<ul style="list-style-type: none">• Zorg ervoor dat iedereen de basispresentatie goed kan volgen. (tenzij je deze al hebt laten zien bij de vorige oefening).• Print en plaats op meerdere tafels de persoonlijke profilering kaarten.
Introductie	Inleiden LLO	Presentatie van LLO voor arbeidsmarkt van morgen geven <ul style="list-style-type: none">• Laat zien wat de belangrijkste veranderingen zijn;• Verken met elkaar de effecten van deze veranderingen op onderwijs;• Bespreek de nieuwe doelgroepen, hoe deze eruit zien en wat hun vraag en behoefte is.
Kern	Persoonlijk propositie	<ol style="list-style-type: none">1. Verdeel de groep in subgroepen van 3-4 personen.2. Begin met blok 1: de doelgroep/klant. Vul je antwoorden in op basis van de volgende voorbeeldvragen: Wie is je doelgroep en wie is je klant? Want is kenmerkend voor de klant? Wat wil je klant? Welke behoefte heeft deze? Wat zijn die behoeften? Waarom heeft de klant deze behoeften?3. Vul blok 2 in: Wie ben jij? Wat zijn je skills? Wat zijn je competenties? Wat zijn jouw USP? Waar wil je naartoe? Wat zijn je ambities? Waar wil je naartoe groeien? Hoe ga je dit aanpakken? Welke visie heb je?4. Propositie maak de match tussen wat jij aan competenties/inzet te bieden hebt om het vraagstuk van je klant op te lossen. Hoe ziet dit eruit? Wat maakt je daarin onderscheidend? Vermarkten: hoe ga je dit aanbieden? Op welke manier ga je dit onder de aandacht brengen?
Afsluiting	Vervolg	<ol style="list-style-type: none">1. Presenteer ieders blad aan elkaar. Bespreek vervolgens wat je nodig hebt om jouw idee onder de aandacht te brengen? Hoe ga je dit profileren en positioneren? Welke strategie hanteer je?2. Wat kan je leidinggevende hierin betekenen en wat is dan de eerste stap? Maak je plannen concreet en bespreek dit met je groepsgenoten.

Instructieblad onderwijsprocessen

Leven lang ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van morgen

Achtergrond

Kunnen inspelen op 'Leven Lang Ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van morgen' heeft niet alleen effect op jouw rol als docent, maar ook op de onderwijsinstelling als instituut. Bepaalde processen en diensten zullen er anders uit gaan zien als je met een andere doelgroep te maken krijgt: wet- en regelgeving is anders, de wensen en behoeften van de doelgroep, de snelheid en flexibiliteit van werken en verwachtingen. Dit heeft invloed op de diensten die de onderwijsinstelling aanbiedt en op de onderliggende processen en benodigde competenties.

Door deze oefening krijg je zicht op wat er in de onderwijsinstelling kan veranderen bij het betreden van de 'Leven Lang Ontwikkelenmarkt'.

Doel

1. Bewust worden dat een andere markt een ander dienstportfolio en manier van werken vraagt.
2. Inzicht krijgen in de veranderingen waarmee de onderwijsinstelling te maken krijgt.
3. Reflecteren op de eigen rol in deze veranderprocessen.

Aandachtpunten

Hoewel dit onderdeel gaat over de (veranderende processen in de) onderwijsinstelling, raakt dit jou als docent: jij zal mee moeten ontwikkelen met deze verandering en het kan ook andere competenties van je vragen. Reflecteer op je eigen rol in deze veranderprocessen.

Instructieblad

Aantal deelnemers: 5-100

Duur: 120 minuten

Soort bijeenkomst: Interactieve workshop en ontwerp-sessie

Materiaal

- Presentatie LLO
- Invulblad onderwijsprocessen (per groepje 1 kaart)

Tips & Tricks

'Leven Lang Ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van morgen' vraagt om flexibele onderwijsinstellingen. Kijk eens op onderstaande link waar aspecten rondom flexibilisering en het effect op de onderwijsinstelling inzichtelijk worden gemaakt.

<https://www.surf.nl/binaries/content/assets/surf/nl/kennisbank/2017/surf-referentiemodel-flexibele-onderwijslogistiek.pdf>

Werkblad onderwijsprocessen

Leven lang ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van morgen

	Wat	Hoe
Voorbereiding	<ol style="list-style-type: none">1. Presentatie2. Netwerkanalyse	<ul style="list-style-type: none">• Zorg ervoor dat iedereen de basispresentatie goed kan volgen. (tenzij je deze al hebt laten zien bij de vorige oefening).• Print en plaats op meerdere tafels de kaart met daarop de onderwijsinstelling: je hebt per groep 1 kaart nodig.
Introductie	Inleiden LLO	Presentatie van LLO voor arbeidsmarkt van morgen geven <ul style="list-style-type: none">• Laat zien wat de belangrijkste veranderingen zijn;• Bespreek welke nieuwe vragen er op de onderwijsinstelling afkomen op basis van deze veranderingen;• Verken met elkaar de effecten van deze veranderingen op onderwijs.
Kern	Onderwijsprocessen	<ol style="list-style-type: none">1. Verdeel de groep in subgroepen van 4-5 personen.2. Leg per groep een invulblad van de onderwijsinstelling neer.3. De kaart bevat 3 niveaus (strategisch, tactisch, operationeel) en 3 procesgebieden (ontwikkeling, bedrijfsvoering en onderwijs). Het is de bedoeling per niveau en per procesgebied inzichtelijk te maken wat de effecten of veranderingen zijn voor de onderwijsinstelling wanneer zij wil inspelen op LLO-markt.4. Tip. Denk aan de volgende onderliggende aspecten per procesgebied:<ul style="list-style-type: none">- Ontwikkeling: managementinfo, toetsen en examens, onderwijscatalogus, OER, curriculum;- Bedrijfsvoering: evaluatie, diplomering, studiebolg/(B)SA, cijferregistratie, roostering, inzetplanning, studieplan, matching en toelating, werving & voorlichting;- Onderwijs: onderwijs, afstuderen, oriëntatie, inschrijven, aanmelden, toetsten, SLB, BPV.5. Verwerk ook: innovatie in vak en onderwijsconcept, de regio, samenwerking partners, trends en ontwikkelingen etc.6. Noteer de procesverandering in het juiste 'raam'.7. Er is 1 groot raam voor alignement/verbinding tussen de niveaus en processen: wat is hiervoor nodig? (strategie, beleid, regels).
Afsluiting	Vervolg	<ol style="list-style-type: none">8. Relateer je bevindingen aan jezelf: wat gaat dit voor effect hebben op jouw rol en competenties als docent? Waar wil jij het verschil gaan maken, waar zal je jezelf op moeten ontwikkelen?9. Bedenk een concreet eerste stap om met deze veranderingen aan de slag te gaan.